

08-04, söndag, Edinburgh (TT-Reuter)

Patrick Maitland analyserar i en lång tidningsartikel i tidningen Scotsman Skandinaviens utrikespolitiska läge och förklarar att de nordiska ländernas största fråga nu är om de skall uppriktigt samarbeta med FN eller om de måste träffa ett ödesdigert val mellan östern och västern.

"I den norska och svenska pressen diskuteras nu öppet om det finns ett samband mellan de mystiska raketprojektlerna och detta utrikespolitiska problem", skriver Maitland, "och denna allmänna diskussion avspeglar den ständigt växande oron i skandinavernas sinnen."

Maitland citerar en artikel med rubriken "Politiska syften med de engelsk-amerikanska besöken i Sverige", vilken för tio dagar sedan upplästes i moskvaradion, och gör följande kommentar:

"Två intressanta punkter är det sarkastiska omnämmandet av förmodandet att raketerna kommer från ryska zonen och att de har politisk betydelse varifrån de än kommer. Det antydes kort sagt att de kommer från de anglosachsiska makterna och att de är ämnade att utöva politiskt inflytande. Hur det än kan förhålla sig därmed är deras betydelse därifenom bekräftad.

Sverige, Norge och Danmark trädde omedelbart efter vapenstilleståndet i kontakt för att återuppliva den neutrala oslogruppen och de tre utrikesministrarna har senare sammanträffat i Oslo. Man kan emellertid lägga märke till att varje omnämmande av skandinaviskt samarbete kritiseras av den finska pressen, vilken ännu står under censur och är officiellt inspirerad. Finska pressen befarar att en sådan gruppbildning skulle leda till skapandet av ett västblock. Det intressanta är att en sådan fruktan skall yppas från vad som när allt kommer omkring är den ryska sidan.

Allt tal om nordiskt samarbete begränsar sig numera till ekonomiska frågor. Det är därför de skandinaviska ledarna nu hoppas att deras utrikespolitik skall föra till samarbete under FN och icke leda till anslutning till någondera av stormaktsgrupperna.

Maitland omnämner tre huvudproblem: 1) Det förnyade amerikanska kravet att Island på sikt skall utarrendera ett flygfält. 2) Ryktet att Sovjet med den norska regeringen dryftat frågan om äganderätten till vissa mindre kolgruvor på Spetsbergen. 3) Ålandsöarnas önskan att återförenas med Sverige.

Ålandsöarnas öde är av relativt ringa betydelse i jämförelse med frågan om Finlands framtid, anser Maitland, och Finland befinner sig nu inom Sovjets inflytelsesfär. Sovjet gränsar till Norge nära Petsamo och Sverige är i viss mening omringat av Sovjet. Norge har kusten öppen västerut med landgräns med Sovjet och ett oroligt Sverige och hoppas desperat att intet val mellan östern och västern skall behöva träffas.

Allt detta gör Danmarks framtid särskilt viktig. Sydslesvigska frågan intresserar nu både Sverige och Norge försåvitt den inverkar på de fria förbindelsemöjligheterna till och från Östersjön och därmed till och från den svenska kusten.

Man kanske hoppas att så länge ryssarna anser att intet tryck västerifrån utövas på Sverige och Norge kommer de inte att finna det nödvändigt att ta en sådan ställning till frågan om Sydslesvig som indirekt skulle innebära ett ryskt beslut att kontrollera infarten till Östersjön. Och detta är kanske det mest hoppfulla tecknet i det nuvarande läget."